

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2024. gada 16. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Direktīva (ES) 2019/1158 – Darba un privātās dzīves līdzsvars vecākiem – Viena vecāka ģimene – Vienlīdzīga attieksme ar divu vecāku ģimenēm – Maternitātes atvaļinājuma pagarināšana – 5. pants – Vecāku atvaļinājums – Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamība

Lietā C-673/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Juzgado de lo Social nº 1 de Sevilla* (Seviļas Darba un sociālo lietu tiesa Nr. 1, Spānija) iesniegusi ar 2022. gada 28. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 27. oktobrī, tiesvedībā

CCC

pret

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*], otrās palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), kas pilda septītās palātas tiesneša pienākumus, un tiesnese M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*],

ģenerālvokāte: L. Medina,

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)* un *Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)* vārdā – *M. Sánchez Jiménez* un *A. R. Trillo García*, kuri rīkojas kā *letrados*,
- Spānijas valdības vārdā – *I. Herranz Elizalde*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *I. Galindo Martín* un *E. Schmidt*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/1158 (2019. gada 20. jūnijs) par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES (OV 2019, L 188, 79. lpp.) 5. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp CCC, no vienas puses, un *Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)* (Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase, Spānija) un *Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)* (Valsts sociālā nodrošinājuma iestāde, Spānija), no otras puses, par šo iestāžu atteikumu pagarināt par 16 nedēļām CCC, kura kopā ar savu bērnu veido viena vecāka ģimeni, maternitātes atvaļinājumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 92/85/EEK

- 3 Padomes Direktīvas 92/85/EEK (1992. gada 19. oktobris) par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV 1992, L 348, 1. lpp.), 8. pantā “Grūtniecības un dzemdību atvaļinājums” paredzēts:

“1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 2. pantā definētajām darbiniecēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi pirms un/vai pēc dzemdībām ir tiesības saņemt grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, kas ilgst vismaz 14 nedēļas pēc kārtas.

2. Šā panta 1. punktā paredzētajā grūtniecības un dzemdību atvaļinājumā jāiekļauj obligāts vismaz divu nedēļu ilgs grūtniecības un dzemdību atvaļinājums, ko piešķir pirms un/vai pēc dzemdībām saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi.”

Direktīva 2019/1158

- 4 Direktīvas 2019/1158 37. apsvērums ir formulēts šādi:

“Neatkarīgi no prasības novērtēt, vai nosacījumi un sīki izstrādāta kārtība par tiesībām izmantot vecāku atvaļinājumu būtu jāpielāgo to vecāku īpašajām vajadzībām, kuri ir sevišķi nelabvēlīgos apstākļos, dalībvalstis tiek mudinātas novērtēt, vai nosacījumi un sīki izstrādāta kārtība par tiesībām izmantot paternitātes atvaļinājumu, aprūpētāja atvaļinājumu un elastīgu darba režīmu

būtu jāpielāgo īpašām vajadzībām, piemēram, vientuļajiem vecākiem, adoptētājiem, vecākiem ar invaliditāti, vecākiem, kuriem ir bērni ar invaliditāti vai kas ilgstoši slimo, vai vecākiem, kuriem ir īpaši apstākļi, kas, piemēram, saistīti ar vairāku bērnu dzemdībām un priekšlaicīgām dzemdībām.”

5 Saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu “Definīcijas”:

“1. Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

a) “paternitātes atvaļinājums” ir atvaļinājums bērna piedzimšanas gadījumā šā bērna aprūpes nolūkā, kas paredzēts tēvam vai – ja un ciktāl tas atzīts valsts tiesību aktos – līdzvērtīgam otram vecākam;

b) “vecāku atvaļinājums” ir ar bērna piedzimšanu vai adopciju pamatots atvaļinājums vecākiem šā bērna aprūpes nolūkā;

[..]”

6 Minētās direktīvas 4. pantā “Paternitātes atvaļinājums” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tēvs vai – ja un ciktāl tas atzīts valsts tiesību aktos – līdzvērtīgs otrs vecāks ir tiesīgs uz 10 darba dienu paternitātes atvaļinājumu, kas jāizmanto saistībā ar darba ņēmēja bērna dzimšanu. Dalībvalstis var noteikt, vai paternitātes atvaļinājumu var daļēji izmantot arī pirms vai tikai pēc bērna piedzimšanas un vai šādu atvaļinājumu var izmantot elastīgā veidā.

2. Uz paternitātes atvaļinājuma tiesībām neattiecinā prasību par iepriekš nostrādāto laiku vai darba stāžu.

3. Tiesības uz paternitātes atvaļinājumu piešķir neatkarīgi no darba ņēmēja ģimenes stāvokļa vai civiltāvokļa, kā noteikts valsts tiesību aktos.”

7 Šīs pašas direktīvas 5. pantā “Vecāku atvaļinājums” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis pieņem nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka katram darba ņēmējam ir individuālas tiesības uz četrus mēnešus ilgu vecāku atvaļinājumu, kurš jāizmanto, pirms bērns sasniedz noteiktu vecumu, kas var būt līdz astoņu gadu vecumam un kas jānosaka katrai dalībvalstij vai koplīgumā. Minēto vecumu nosaka tā, lai katram no vecākiem tiktu nodrošināta iespēja faktiski un vienlīdzīgi izmantot savas tiesības uz vecāku atvaļinājumu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka divi mēneši vecāku atvaļinājuma nav nododami.

[..]

8. Dalībvalstis izvērtē, vai nav vajadzīgi atvaļinājuma piešķiršanas nosacījumi un sīki izstrādāta kārtība, kā vecāku atvaļinājuma īstenošanu pielāgot vajadzībām, kādas ir adoptētājiem, vecākiem invalīdiem un vecākiem ar bērniem, kas ir invalīdi vai ilgstoši slimo.”

8 Direktīvas 2019/1158 20. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2022. gada 2. augustam. [..]”

Spānijas tiesības

Darba likums

- 9 2015. gada 23. oktobra *Estatuto de los Trabajadores* (Darba likums), redakcijā, kas izriet no *Real Decreto Legislativo 2/2015, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores* (Karaļa leģislatīvais dekrēts Nr. 2/2015, ar ko apstiprina Darba likuma pārstrādāto redakciju) (2015. gada 24. oktobra *BOE* Nr. 255, 100224. lpp.; turpmāk tekstā – “Darba likums”), 48. panta 4. punktā paredzēts:

“Bērna piedzimšana, kas ietver dzemdības un bērna, kas jaunāks par divpadsmit mēnešiem, aprūpi, aptur bioloģiskās mātes darba līgumu uz 16 nedēļām, no kurām obligāti pilna darba laika apmērā ir jāizmanto sešas nepārtrauktas dzemdībām tūlīt sekojošās nedēļas, lai nodrošinātu mātes veselības aizsardzību.

Bērna piedzimšana aptur otra vecāka, kas nav bioloģiskā māte, darba līgumu uz 16 nedēļām, no kurām obligāti pilna darba laika apmērā ir jāizmanto sešas nepārtrauktas dzemdībām tūlīt sekojošās nedēļas, lai izpildītu Civilkodekss 68. pantā paredzētos aprūpes pienākumus.

[..]

Pēc tam, kad ir pagājušas pirmās sešas nedēļas pēc dzemdībām, katra no vecākiem līguma apturēšana, pamatojoties uz bērnam sniedzamo aprūpi, atbilstoši vecāku gribai var tikt sadalīta iknedēļas periodos, lai tos izmantotu kumulatīvi vai ar pārtraukumiem un sākot no obligātās darba līguma apturēšanas, kas seko pēc dzemdībām, līdz brīdim, kad bērns sasniedz divpadsmit mēnešu vecumu. Tomēr bioloģiskā māte var izmantot šo atvaļinājumu līdz pat četrām nedēļām pirms paredzamās dzemdību dienas. [..]

[..]”

Vispārējais sociālā nodrošinājuma likums

- 10 2015. gada 30. oktobra *texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social* (Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma pārstrādātā redakcija), kas apstiprināta ar *Real Decreto Legislativo 8/2015* (Karaļa Leģislatīvais dekrēts 8/2015) (2015. gada 31. oktobra *BOE* Nr. 261, 103291. lpp.; turpmāk tekstā – “Vispārējais sociālā nodrošinājuma likums”), redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktu rašanās laikā, 177. pantā “Aizsargātās situācijas” ir paredzēts:

“Saistībā ar šajā nodaļā paredzēto pabalstu, kas tiek piešķirts sakarā ar bērna piedzimšanu, lai par to rūpētos, par aizsargājamām tiek uzskatītas šādas situācijas – bērna piedzimšana, adoptēšana, aizgādība adopcijas nolūkā un nodošana audžuģimenē saskaņā ar Civilkodeksu vai autonomo apgabalu civillikumiem, kas regulē šo nodošanu (ar nosacījumu, ka pēdējā minētajā gadījumā tās ilgums nav mazāks par vienu gadu) –, šajās situācijās piešķirto atvaļinājumu laikā atbilstoši [Darba likuma] 48. panta 4., 5. un 6. punktam un [*texto refundido de la Ley del Estatuto Básico del Empleado Público* (Likuma par publiskā sektora darba ņēmēju pamatnoteikumiem pārstrādātā redakcija)] 49. panta a), b) un c) punktam.”

11 Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma 178. pantā “Saņēmēji” ir noteikts:

“1. Personām, uz kurām attiecas šis vispārējais režīms, neatkarīgi no viņu dzimuma, un kuras izmanto iepriekšējā pantā paredzēto atvaļinājumu, ir tiesības uz pabalstu, ko izmaksā sakarā ar bērna piedzimšanu, lai par to rūpētos, ar nosacījumu, ka tās atbilst 165. panta 1. punktā paredzētajiem vispārīgajiem nosacījumiem un citiem normatīvajos aktos paredzētajiem nosacījumiem un ja šīs personas ir izpildījušas šādus noteiktos minimālos iemaksu periodus:

- a) ja darba ņēmējs vai darba ņēmēja bērna dzimšanas dienā vai dienā, kad pieņemts administratīvs lēmums par ievietošanu audžuģimenē vai aizgādības piešķiršanu adopcijas nolūkā vai tiesas nolēmums par adopcijas konstatēšanu, nav sasniedzis 21 gada vecumu, netiek prasīts nekāds minimālais iemaksu periods;
- b) ja darba ņēmējs vai darba ņēmēja bērna dzimšanas dienā vai dienā, kad pieņemts administratīvs lēmums par ievietošanu audžuģimenē vai aizgādības piešķiršanu adopcijas nolūkā vai tiesas nolēmums par adopcijas konstatēšanu, ir sasniedzis 21 gada vecumu, bet ir jaunāks par 26 gadiem, minimālais iemaksu periods ir 90 dienas septiņu gadu laikā tieši pirms atvaļinājuma sākuma. Iepriekš minētais nosacījums ir izpildīts, ja pakārtoti ieinteresētā persona pierāda, ka tā savas darba dzīves laikā pirms šī datuma ir veikusi iemaksas 180 dienas;
- c) ja darba ņēmējs vai darba ņēmēja bērna dzimšanas dienā vai dienā, kad pieņemts administratīvs lēmums par ievietošanu audžuģimenē vai aizgādības piešķiršanu adopcijas nolūkā vai tiesas nolēmums par adopcijas konstatēšanu, ir sasniedzis 26 gadu vecumu, minimālais iemaksu periods ir 180 dienas septiņu gadu laikā tieši pirms atvaļinājuma sākuma. Šis nosacījums ir izpildīts, ja pakārtoti ieinteresētā persona pierāda, ka tā savas darba dzīves laikā pirms šī datuma ir veikusi iemaksas 360 dienas.

2. Bērna dzimšanas gadījumā iepriekšējā punktā norādītais vecums ir vecums, ko ieinteresētā persona sasniegusi atvaļinājuma sākuma brīdī, un dzemdību datums tiek izmantots kā atskaites punkts, lai pārbaudītu apliecinājumu par nepieciešamo minimālo iemaksu laikposmu.

[..]”

12 Šī likuma 179. pantā ir ietverti noteikumi, kas piemērojami, lai noteiktu izmaksājamā finansiālā pabalsta aprēķinu.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 2021. gada 5. novembrī prasītājam pamatlietā piedzima bērns. Viņa ar savu bērnu veido viena vecāka ģimeni. Kā darba ņēmēja, kas ir Spānijas vispārējās sociālā nodrošinājuma shēmas dalībniece, prasītāja lūdza *INSS* piešķirt viņai maternitātes pabalstu.
- 14 *INSS* ar 2021. gada 10. un 14. decembra lēmumiem piešķīra viņai šajā shēmā paredzēto pabalstu uz maternitātes atvaļinājuma laiku no 2021. gada 5. novembra līdz 2022. gada 24. februārim.
- 15 2022. gada 22. februārī prasītāja pamatlietā lūdza *INSS* pagarināt šo atvaļinājumu par sešpadsmit nedēļām viņas ģimenes stāvokļa dēļ, tā kā viņa ir vientuļais vecāks. Šī lūguma pamatojumam viņa norādīja, ka Spānijas tiesiskais regulējums, kurā ir reglamentēts vecāku atvaļinājums, diskriminē

bērnus, kas dzimuši viena vecāka ģimenēs, salīdzinājumā ar bērniem, kuri dzimuši divu vecāku ģimenēs, jo pirmie minētie salīdzinājumā ar otriem nesaņem sešpadsmit nedēļu laikposmu, kurā divu vecāku ģimenē par bērniem var rūpēties arī vecāks, kas nav bērna bioloģiskā māte.

- 16 *INSS* un *TGSS* noraidīja minēto lūgumu, pamatojoties uz to, ka Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma 177. pantā vecāki, kuriem ir tiesības uz vecāku atvaļinājumu, ir noteikti individuāli un ņemot vērā attiecīgo pabalstu piešķiršanai izvirzīto nosacījumu ievērošanu. Divu vecāku ģimenē tiesību uz vecāku atvaļinājumu atzīšana nav automātiska, jo katram no vecākiem individuāli ir jāizpilda likumā paredzētie nosacījumi, lai varētu tikt atzītas tiesības uz minētajiem pabalstiem. Tādējādi, ja bērns, kas dzimis viena vecāka ģimenē, bioloģiskajai mātei automātiski tiktu piešķirts vecāku atvaļinājuma kopējais ilgums, kādu varētu izmantot vecāki, kas dzīvo divu vecāku ģimenē (proti, sešpadsmit nedēļas no sava atvaļinājuma, kam pieskaitītas sešpadsmit nedēļas, kuras var tikt atzītas otram vecākam, kurš nav bioloģiskā māte), tas radītu diskrimināciju attiecībā uz tādu divu vecāku ģimenēm, kurās katram no vecākiem nevar tikt automātiski atzītas tiesības uz sešpadsmit nedēļu vecāku atvaļinājumu.
- 17 Pēc prasītājas pamatlietā lūguma noraidīšanas viņa *Juzgado de lo Social nº 1 de Sevilla* (Seviļas Darba un sociālo lietu tiesa Nr. 1, Spānija), iesniedzējtiesā, cēla prasību pret *INSS* un *TGSS*, lūdzot pagarināt viņas maternitātes atvaļinājumu kopā ar pabalstu līdz 32 nedēļām.
- 18 Šī tiesa šaubās par Spānijas tiesiskā regulējuma maternitātes atvaļinājuma jomā saderību ar Direktīvu 2019/1158, jo šajā tiesiskajā regulējumā nav ņemta vērā to vecāku īpašā situācija, kuriem ir viena vecāka ģimene, kas salīdzinājumā ar ģimenēm, kurās ir abi vecāki, esot nelabvēlīgākā situācijā attiecībā uz darba un privātās dzīves saskaņošanu, kā arī laiku, kas pavadīts, rūpējoties par bērnu.
- 19 It īpaši tā vaicā, vai minētais tiesiskais regulējums atbilst šai direktīvai, jo tajā ir izslēgta jebkāda iespēja pagarināt vecāku atvaļinājumu mātei, kura kopā ar savu bērnu veido viena vecāka ģimeni, un tādējādi rada nevienlīdzīgu attieksmi pret viņu un divu vecāku ģimenēm, kurām ir iespēja izmantot vismaz 32 nedēļas ilgu maksimālo vecāku atvaļinājumu, no kurām desmit nedēļas ir paredzētas vienīgi, lai izpildītu abu vecāku pienākumu rūpēties par bērnu. Tas, ka Spānijas tiesiskajā regulējumā nav normu, kurās viena vecāka ģimenēm būtu paredzēti atviegloti nosacījumi, nozīmē, ka šīm ģimenēm tiek samazināts laiks, ko pavadīt, rūpējoties par bērnu, salīdzinājumā ar laiku, ko vecāki, kas veido divu vecāku ģimeni, var veltīt savam bērnam, ja viņi atbilst šajā ziņā izvirzītajiem nosacījumiem.
- 20 Līdz ar to iesniedzējtiesa vaicā, vai uz viena vecāka ģimenēm var attiekties Direktīvas 2019/1158 5. panta 8. punkts, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 37. apsvērumu, kas ļauj pielāgot vecāku atvaļinājuma piešķiršanas nosacījumus un vecāku atvaļinājuma izmantošanas sīki izstrādāto kārtību vajadzībām, kādas ir adoptētājiem, vecākiem invalīdiem un vecākiem ar bērniem, kas ir invalīdi vai ilgstoši slimo. Tā arī vaicā, vai Savienības minimālie noteikumi, kas ir saistoši dalībvalstīm, ietver pienākumu paredzēt tiesisko regulējumu, kas būtu pielāgots viena vecāka ģimeņu īpašajām vajadzībām attiecībā uz darba un privātās dzīves saskaņošanu.

21 Šādos apstākļos *Juzgado de lo Social nº 1 de Sevilla* (Seviļas Darba un sociālo lietu tiesa Nr. 1) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai tas, ka Spānijas likumdevējs [Darba likuma] 48. panta [4.] punktā un [Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma] 177., 178. un 179. pantā nav paredzējis noteikumu par to, ka ģimenes dzīves salāgošanā ar darba dzīvi ir jāizvērtē viena vecāka ģimenes īpašās vajadzības, kas ietekmē jaundzimušā bērna aprūpes ilgumu salīdzinājumā ar tāda bērna aprūpes ilgumu, kas dzimis divu vecāku ģimenē, kurā abiem vecākiem ir iespēja izmantot apmaksātu atvaļinājumu, ja viņi abi atbilst sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršanas nosacījumiem, ir saderīgi ar Direktīvu [2019/1158], kas noteic, ka vecāku atvaļinājuma piešķiršanas nosacījumu un sīki izstrādātas tā piešķiršanas kārtības noteikšanā īpaši jāvērtē apstākļi, ka bērns ir piedzimis viena vecāka ģimenē?
- 2) Vai nosacījumi atvaļinājuma izmantošanai sakarā ar bērna piedzimšanu, nosacījumi sociālā nodrošinājuma finansiālā pabalsta saņemšanai un vecāku atvaļinājuma izmantošanas kārtība, un konkrēti iespēja šā atvaļinājuma laiku pagarināt gadījumā, ja, atskaitot bioloģisko māti, nav nepilngadīgā bērna aprūpi nodrošinoša otra vecāka, ir jāinterpretē elastīgi saskaņā ar Savienības tiesisko regulējumu, ņemot vērā, ka Spānijas likumdevējs šos jautājumus nav konkrēti atrunājis tiesiskajā regulējumā?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 22 Vispirms jāatgādina, ka vienīgi valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, var – ņemot vērā lietas īpatnības – noteikt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai, gan to, cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju, Tiesai principā tie ir jāizskata. Tātad uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas nozīmīguma prezumpcija (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 27. un 28. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 23 Tomēr, kā izriet no paša LESD 267. panta formulējuma, lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam ir jābūt “vajadzīgam”, lai iesniedzējtiesa varētu “sniegt spriedumu” lietā, kuru tā izskata (spriedums, 2022. gada 22. marts, *Prokurator Generalny* (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palāta – Iecelšana), C-508/19, EU:C:2022:201, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 24 Tādējādi ir neatsverami, lai valsts tiesa tajā skaidri norāda faktiskos apstākļus un tiesisko regulējumu, kurā pamatlieta iekļaujas, un sniedz vismaz minimālu skaidrojumu par iemesliem, kāpēc ir izvēlētas Savienības tiesību normas, kuru interpretāciju tā lūdz, kā arī par saikni, kuru tā ir konstatējuši starp šīm tiesību normām un tajā izskatāmajai lietai piemērojamo valsts tiesisko regulējumu. Šīs kumulatīvās prasības attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu ir skaidri noteiktas Tiesas Reglamenta 94. pantā (spriedums, 2020. gada 4. jūnijs, C.F. (Nodokļu revīzija), C-430/19, EU:C:2020:429, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Turklāt atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai Tiesa var atteikties izskatīt valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 26 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt Savienības tiesību normas, kas reglamentē vecāku atvaļinājumu un kas ir paredzētas Direktīvā 2019/1158, konkrēti šīs direktīvas 5. panta 8. punktu, lasot to kopsakarā ar tās 37. apsvērumu.
- 27 Tomēr, pirmkārt, attiecībā uz Direktīvas 2019/1158 5. panta, kas attiecas uz vecāku atvaļinājumu, piemērošanu *ratione materiae* ir jānorāda, ka pamatlieta attiecas uz lūgumu pagarināt maternitātes atvaļinājumu par sešpadsmit nedēļām tādēļ, ka prasītājam pamatlietā ir vienuļā vecāka statuss. Turklāt Darba likuma 48. panta 4. punktā un Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma 177.–179. pantā, par kuru atbilstību minētajam 5. pantam, kurā paredzētas tiesības uz vecāku atvaļinājumu, iesniedzējtiesa jautā, šķiet, ir reglamentēts maternitātes vai paternitātes atvaļinājums.
- 28 Jēdzieniem “vecāku atvaļinājums”, “paternitātes atvaļinājums” un “maternitātes atvaļinājums” Savienības tiesībās ir precīza un atšķirīga nozīme. Vecāku atvaļinājums Direktīvas 2019/1158 5. pantā, lasot to kopsakarā ar tās 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir definēts kā četrus mēnešus ilgs ar bērna piedzimšanu vai adopciju pamatots atvaļinājums vecākiem šā bērna aprūpes nolūkā, kurš jāizmanto, pirms bērns sasniedz noteiktu vecumu, kas var būt līdz astoņu gadu vecumam. Attiecībā uz paternitātes atvaļinājumu, tas atbilstoši šīs direktīvas 4. pantam, lasot to kopsakarā ar tās 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu, nozīmē desmit darba dienu atvaļinājumu tēvam vai – ja un ciktāl tas atzīts valsts tiesību aktos – līdzvērtīgam otram vecākam, kas jāizmanto saistībā ar bērna dzimšanu, lai par to rūpētos. Visbeidzot, kā noteikts Direktīvas 92/85 8. pantā, grūtniecības un dzemdību atvaļinājums ir atvaļinājums strādājošām grūtniecēm vai sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, kas ilgst vismaz 14 nedēļas pēc kārtas pirms un/vai pēc dzemdībām.
- 29 Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka vecāku atvaļinājumam un maternitātes atvaļinājumam ir atšķirīgi mērķi. Ja vecāku atvaļinājumu piešķir vecākiem, lai tie varētu aprūpēt savu bērnu, un to var izmantot līdz noteiktam bērna vecumam, ilgākais līdz bērna astoņiem gadiem, tad maternitātes atvaļinājums ir domāts, lai aizsargātu sievietes bioloģisko stāvokli un īpašās attiecības starp sievieti un viņas bērnu laikā pēc grūtniecības un bērna piedzimšanas, neļaujot šīs attiecības traucēt daudziem apgrūtinājumiem, kas rastos, ja vienlaicīgi tiktu veikta arī profesionālā darbība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 16. jūnijs, *Rodríguez Sánchez*, C-351/14, EU:C:2016:447, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Tādējādi, ņemot vērā pamatlietu, kas attiecas uz lūgumu pagarināt maternitātes atvaļinājumu, jākonstatē, ka iesniedzējtiesa nav paskaidrojusi, kādēļ tā lūdz interpretēt Direktīvas 2019/1158 5. pantu, kas attiecas uz vecāku atvaļinājumu, kā arī saikni, kas pastāv starp šo tiesību normu un valsts tiesību normām, uz kurām tā atsaucas un kurās ir reglamentēts maternitātes atvaļinājums vai paternitātes atvaļinājums.
- 31 2023. gada 4. oktobrī Tiesas priekšsēdētājs nosūtīja iesniedzējtiesai lūgumu sniegt informāciju, kurā viņš lūdz precizēt, vai prasītājas pamatlietā lūgums attiecas uz maternitātes atvaļinājumu, paternitātes atvaļinājumu vai arī uz vecāku atvaļinājumu. Gadījumā, ja šis lūgums attiektos uz vecāku atvaļinājumu, iesniedzējtiesai tika lūgts precizēt, kāda ir INSS iesaistīšanās saistībā ar šādu lūgumu loma un raksturs. Gadījumā, ja šis lūgums attiektos uz maternitātes vai paternitātes atvaļinājumu, iesniedzējtiesai tika lūgts precizēt, kādā veidā Direktīvas 2019/1158 5. panta, kas attiecas uz vecāku atvaļinājumu, interpretācija būtu nepieciešama pamatlietas atrisināšanai.

- 32 Atbildot uz šo lūgumu sniegt informāciju, iesniedzējtiesa norādīja, ka Direktīvas 2019/1158 5. pantā paredzētā vecāku atvaļinājuma un apmaksātā maternitātes atvaļinājuma, kas reglamentēts Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma 177. un nākamajos pantos, raksturs ir acīmredzami līdzīgs un ka maternitātes atvaļinājums nodrošina maternitātes īpašu tiesisko aizsardzību. Turklāt tā precizēja, ka tās lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis ir noteikt, vai Spānijas tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā ir saderīgi ar Direktīvu 2019/1158, ciktāl šie tiesību akti nedz reglamentē, nedz arī paredz viena vecāka ģimeņu īpašo situāciju neatkarīgi no jautājuma par attiecīgā atvaļinājuma atalgojumu. Iesniedzējtiesa arī norāda, ka atbilde uz tās jautājumiem ir nepieciešama, lai novērstu sistemātisku prasīto tiesību uz pagarinājumu atteikumu, ja tiek stingri piemērots Spānijas tiesiskais regulējums, kas varētu apdraudēt viena vecāka ģimenē dzimušu bērnu tiesības salīdzinājumā ar bērniem, kas dzimuši divu vecāku ģimenēs, kuriem Spānijas tiesībās ir paredzēta iespēja izmantot 32 nedēļu vecāku atvaļinājumu.
- 33 Tomēr šī iesniedzējtiesas atbilde nepaskaidro saikni starp, no vienas puses, pamatlietu, kura attiecas uz lūgumu pagarināt maternitātes atvaļinājumu, kas reglamentēts Darba likuma 48. panta 4. punktā un Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma 177.–179. pantā, un, no otras puses, Direktīvas 2019/1158 5. panta interpretāciju, kurā katram vecākam ir piešķirtas individuālas tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu un precizēta to piešķiršanas kārtība. Šīs direktīvas 5. pants neattiecas uz maternitātes atvaļinājumu, un tādējādi tajā nav regulēts jautājums par šī atvaļinājuma pagarināšanu tādēļ, ka māte ar savu bērnu veido viena vecāka ģimeni, ko nevar apšaubīt ar apgalvotajām līdzībām starp vecāku atvaļinājumu un maternitātes atvaļinājumu, kā arī risku, ka varētu tikt šauri piemērots Spānijas tiesiskais regulējums, neņemot vērā viena vecāka ģimeņu īpašo situāciju.
- 34 Tāpēc nav pierādīts, ka Direktīvas 2019/1158 5. pants ir *ratione materiae* piemērojams pamatlietā. Tāpēc šīs tiesību normas interpretācija nav nepieciešama, lai iesniedzējtiesa varētu lemt par pamatlietu.
- 35 Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2019/1158 piemērošanu *ratione temporis* jānorāda, ka saskaņā ar šīs direktīvas 20. panta 1. punktu dalībvalstīm tā bija jātransponē valsts tiesībās vēlākais līdz 2022. gada 2. augustam. Šajā gadījumā prasītāja pamatlietā 2022. gada 22. februārī lūdza pagarināt viņas maternitātes atvaļinājumu no 2022. gada 24. februāra un par sešpadsmit nedēļām.
- 36 Tādējādi gan šī lūguma iesniegšanas datums, gan iespējamais maternitātes atvaļinājuma pagarināšanas laikposms pamatlietā ir pirms Direktīvā 2019/1158 paredzētā transponēšanas termiņa beigām. Turklāt neviens no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neļauj konstatēt, ka Darba likuma 48. panta 4. punkts un Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma 177.–179. pants būtu pieņemti, lai iepriekš paredzētu pienākumu transponēt šīs direktīvas normas par vecāku atvaļinājumu.
- 37 Tāpēc, tā kā pamatlietas faktu norises laikā Direktīvas 2019/1158 transponēšanas termiņš vēl nebija beidzies un šī direktīva nebija transponēta valsts tiesībās, tās normas nav jāinterpretē pamatlietas vajadzībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2001. gada 15. marts, *Mazzoleni* un *ISA*, C-165/98, EU:C:2001:162, 17. punkts).
- 38 Tātad jākonstatē, ka Savienības tiesību normas, kuru interpretācija tiek lūgta, pamatlietas apstākļiem nav piemērojamas nedz *ratione materiae*, nedz *ratione temporis*, un tādēļ šajā lietā uzdotie jautājumi ir hipotētiski.

39 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams.

Par tiesāšanās izdevumiem

40 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko *Juzgado de lo Social nº 1 de Sevilla* (Seviļas Darba un sociālo lietu tiesa Nr. 1, Spānija) iesniegusi ar 2022. gada 28. septembra lēmumu, nav pieņemams.

[Paraksti]